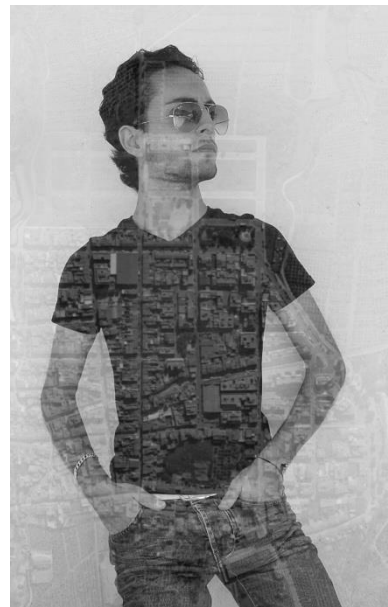

**TREBALL FINAL DE GRAU EN MESTRE D'EDUCACIÓ
PRIMÀRIA**

ZOOMTRAT

Treballar la identitat, diversitat i empatia mitjançant plans i angles fotogràfics a partir de tres artistes.

Nom de l'alumne: Lluís Lairón San Francisco

Nom de la tutora de TFG: Maria Avariento Adsuara

Àrea de Coneixement: Arts plàstiques

Curs acadèmic: 2019-2020

Índex

1.	Agraïments	Pàg.: 2
2.	Resum i paraules clau	Pàg.: 3
3.	Introducció	Pàg.: 4
4.	Justificació	Pàg.: 6
5.	Objectius	Pàg.: 7
	5.1. Objectius generals	Pàg.: 7
	5.2. Objectius específics	Pàg.: 7
6.	Metodologia	Pàg.: 8
7.	Disseny de l'activitat	Pàg.: 9
	7.1. Participants	Pàg.: 9
	7.2. Materials	Pàg.: 9
	7.3. Temporalització	Pàg.: 9
8.	Desenvolupament de l'activitat	Pàg.: 11
	8.1. Expectativa	Pàg.: 11
	8.2. Desenvolupament aproximat de la realitat	Pàg.: 15
9.	Resultats	Pàg.: 24
10.	Conclusions	Pàg.: 27
11.	Bibliografia i webgrafia	Pàg.: 28
12.	Annexos	Pàg.: 29

1. Agraïments

Aquest any 2020 ha sigut més aviat diferent i els treballs de final de grau no han pogut desenvolupar-se com la majoria de nosaltres haguérem volgut, ja que aquest curs escolar ha estat marcat per la pandèmia per la COVID-19. No obstant això, els treballs han continuat endavant amb les seues adaptacions i modificacions.

Primerament, vull donar-li les gràcies a Maria Avariento, la meua tutora d'aquest projecte. Tot i les circumstàncies en les quals ens hem vist envoltats, ella ha estat ací, en la distància però amb constant comunicació per correu o videocridades. Ha sigut la meua guia per a elaborar aquest document durant el temps de confinament, proporcionant-me informació quan no en trobava i escrivint comentaris positius sobre apartats del treball. Per tot això, gràcies Maria!

En segon lloc i últim, vull agrair-li i dedicar-li aquest treball a la meua germana Soraia. Un mestre no és mestre si no té un alumnat a qui ensenyar, i jo no haguera pogut dur a la pràctica aquesta programació sense ella. A casa l'ajude jo amb els deures i, en aquest cas ha sigut ella qui m'ha proporcionat la seua ajuda. Ha sigut una magnífica alumna i m'ha fet posar-me en el paper corresponent actuant no com a una única alumna sinó amb comentaris i possibles successos que passarien a la seua classe si estiguérem realitzant aquest treball. Pel teu esforç i amb la il·lusió que ho has fet, gràcies!

2. Resum

Aquest document exposa informació sobre fotografia i com treballar la identitat, diversitat i empatia mitjançant plans i angles fotogràfics a partir de tres artistes. La metodologia utilitzada és una combinació d'autoeducació progressiva basada en l'acompanyament actiu i metodologia Arts-Based and Education Research (ABER). A causa del confinament establert per l'estat d'alarma per la COVID-19, aquest treball no ha pogut dur-se a terme a una escola, però sí s'ha realitzat una pràctica estimada de com seria en realitat. Els objectius plantejats són tres: Produir obres d'art mitjançant la fotografia, orientar la identitat i interessos amb la reflexió i, per últim, treballar l'anàlisi d'elements estructurals i compositius comuns amb la imatge fotogràfica: planificació i angulació.

En aquests fulls també es mostra el desenvolupament previ de l'activitat, els resultats obtinguts per l'única alumna en la qual s'ha dut a terme la pràctica i les conclusions extretes. A més, al llarg de tot el treball apareixen fotografies realitzades per la xiqueta, cites visuals dels fotògrafs i als annexos apareixen les diapositives dels PowerPoint utilitzats per a explicar els tres artistes.

Paraules clau

Fotografia, angles i plans, identitat, pertinença, autoretrat.

3. Introducció

D'on venim? Cap on anem? Qui som? Grans quantitats de pensadors i innumbrables persones arreu del món i al llarg de la història es van fer aquestes preguntes, les respostes de les quals són importantíssimes i significatives per a ú mateix, perquè influeix decisivament en les nostres actituds, decisions i, en conseqüència, en el nostre futur. En aquest projecte artístic anem a donar respostes a aquestes preguntes per tal de poder crear-nos una identitat, una imatge de nosaltres mateixa que donar al món a través de l'art de la fotografia. Com va dir Eisner (1995) "Una obra de arte expresa el sentimiento para que lo contemplemos, haciéndolo visible, audible o de alguna manera perceptible a través de un símbolo, no deducible de un indicio" (p.85).

Des d'uns anys cap aquí, l'art està molt poc valorat, tant a nivell curricular com a la vida diària en si. A l'escola, les assignatures d'educació artística (música i plàstica) són considerades unes de les malanomenades "maries". Al llarg de la història, per a l'evolució humana s'ha necessitat creativitat i innovació a la vegada que nous invents per poder portar el progrés de la societat endavant. No hi ha millor assignatura que l'educació plàstica per a fomentar i desenvolupar eixa creativitat en els xiquets i xiquetes. A més, cal dir que a l'educació del segle passat, per a poder ensenyar altres assignatures com per exemple anatomia i fisiologia del cos humà a les facultats de medicina, eren necessàries les làmines on s'il·lustraven els ossos, músculs, òrgans i altres parts del cos, que solament podien estar elaborades per artistes. Per tant, donem-li a l'art el valor que li correspon des de l'escola.

Actualment, amb el gran avanç de la tecnologia, constantment estem rebent estímuls des de diferents llocs mitjançant imatges (TV, mòbils, cartells, revistes, ordinadors) i la gran majoria són publicitat que envaeix la nostra ment i en suggestiona perquè no tenim una educació en imatge i no sabem analitzar-les i criticar-les. Estem rodejats d'imatges i tot va començar amb el dibuix, que tractava de capturar la vida real el més fidel possible, es tardaven hores o, inclòs dies, en realitzar quadres i autoretrats. Posteriorment, la fotografia va substituir el dibuix i la pintura per la seua immediatesa i fantàstica representació tan fidel a la realitat. Per tant, anem a parlar primerament d'aquest últim que és la tècnica que ens incumbeix:

Un adagi diu: “*Una imatge val més que mil paraules*”. Amb aquest projecte s'intentarà construir una expressivitat i reflexió profunda per part dels xiquets i xiquetes mitjançant imatges i sense apenes paraules. Constarà d'un autoretrat poc convencional, ja que estarà creat a partir del conjunt de tres imatges elaborades amb tres tècniques diferents, segons tres artistes, i a més, no serà del nostre exterior, sinó que serà d'un zoom cap al nostre interior. Així estarem reflexant el que va citar Bernard (1918-20) a l'obra teatral *Back to Methuselah*: “Uses un mirall de vidre per veure la teua cara; fas servir obres d'art per veure la teua ànima”.

Què es pretén ensenyar? Mitjançant la fotografia en aquest treball, els xiquets i xiquetes aprendran a analitzar elements estructurals i compositius de la imatge fotogràfica: enquadrament, planificació (pla general, sencer, americà, mitjà, primer pla, detall...), angulació (picat, contrapicat, zenital, normal...), ús correcte del mòbil buscant l'estètica en les imatges i, a més a més, es treballarà la creativitat, l'autoestima, l'orientació, el sentiment de pertinença, la identitat i el criteri personal. Tot amb un clima d'empatia i traient partit a la diversitat de l'aula.

4. Justificació de la temàtica triada

Amb l'estudi del grau en mestre d'educació primària, i més concretament, l'assignatura d'arts plàstiques, aquest treball naix de la meua afició a la fotografia i la relació que té amb aquesta assignatura. Tot i que no sóc cap expert i sempre cal seguir aprenent, m'ha agradat des de menut fer fotos. Aquests últims anys des de l'ajuntament d'on visc m'han demanat que fotografiar actes realitzats al poble i, a més a més, m'han demanat imatges pròpies per publicar-les. Poder aprofundir més en el món de la imatge per tal de poder arribar a l'ànima de la gent sense articular paraula, és el que va fer que m'inclinara a realitzar aquest treball. A més, per la situació de confinament per la COVID-19, la fotografia digital s'ha pogut adaptar a les circumstàncies.

Aquest projecte està lligat a l'educació artística, més concretament a la plàstica, ja que, com es cita al DECRET 108/2014, de 4 de juliol, de Consell, pel qual estableix el currículum i desenvolupa l'ordenació general de l'educació primària a la Comunitat Valenciana, la fotografia, els elements configuratius: planificació i angulació, i els avenços tecnològics aplicats a aquest camp, estan dins de l'educació audiovisual. I aquests corresponen a l'assignatura de Plàstica.

La societat de hui en dia va molt depressa i, a més a més, s'ha convertit molt tecnològica, i així ho indica Bachelard (1960): "Estem al segle de la imatge. Per bé o per mal, patirem més que mai l'acció de la imatge". L'educació està quedant-se endarrerida i ja està quasi obsoleta, per tant hem d'actualitzar-se nosaltres per poder estar al nivell adequat de l'actualitat i, així, poder actualitzar l'educació.

Per tot açò és pel que és important aquest treball: l'actualització i control de la tecnologia a l'aula, una educació en imatge per a que no ens sugestionen les publicitats, coneixements de plans, angles i artistes fotogràfics quasi desconeguts. I per ultimar: aprendre a conèixer-se millor ú mateix a través de la reflexió i el pensament fent protagonistes i partícips del projecte als xiquets i xiquetes, donant-los l'oportunitat d'aconseguir una mirada diferent a tot allò que tenen ara mateix per habitual.

Amb aquest treball, el que es vol aconseguir no és solament crear obres d'art per a una exposició final. El que vull aconseguir és que els xiquets i xiquetes creen obres d'art des del seu interior i des dels seus orígens, fent un zoom cap al seu interior, cap al passat i cap al futur. D'aquesta manera crearem un autoretrat del present de cada xiquet i xiqueta amb tres imatges enfocades des del punt de vista de tres artistes diferents, diferenciant així, tres nivells de zoom.

Tot i que no he trobat precedents de crear un autoretrat a partir de tres imatges, els fotògrafs que treballaré seran: Man Ray, artista estatunidenc, fundador de la seu del moviment Dada i experimentador de la fotografia surrealista i el rayograma; Judith Turner, llicenciada en Belles Arts a estats units i autora de publicacions internacionals sobre fotografia arquitectònica; i Peter Keetman, fotògraf alemany i principal representant de la fotografia subjectiva i membre de l'associació de fotògrafs Fotoform per la recuperació de la fotografia com un mitjà de creació artística.

5. Objectius

5.1. Objectius generals

- I. Produir obres d'art mitjançant la fotografia. (per a exposició final)
- II. Orientar la identitat i interessos amb la reflexió. (pensant els llocs i objectes que ens representen i defineixen)
- III. Treballar els tipus de plans: Anàlisi d'elements estructurals i compositius comuns amb la imatge fotogràfica: enquadrament, planificació (pla general, sencer, americà, mitjà, primer pla, detall, zenital,...) i angulació (picat, contrapicat,...)

5.2. Objectius específics

- I. Descriure el lloc de procedència i explicar la relació amb ell.
- II. Fusionar localitzacions i persona / ciutat i persona mitjançant l'ús ferramentes digitals.
- III. Identificar i definir lloc concret al qual tenen el sentiment de pertinença.
- IV. Utilitzar diferents recursos tecnològics (càmera fotogràfica) fent un bon ús per a aconseguir els efectes expressius que se li proposen. Fent un ús correcte del mòbil i buscar l'estètica, gust, to i color en les imatges.
- V. Analitzar els tipus de plans de les imatges pròpies i dels companys per a reconèixer-los.
- VI. Promoure les exposicions d'art amb la creació d'una.

6. Metodologia

Per a aquest projecte es planteja una metodologia mixta. La metodologia d'autoeducació progressiva basada en l'acompanyament actiu, en el compromís, la constància i el treball en grup per a aprendre fent per crear un projecte individual però, a la vegada, col·lectiu es combina amb la metodologia d'investigació basada en les arts o Arts-Based and Education Research (ABER), en concret l'a/r/tografia. A d'Artista, per la meua afició a la fotografia i coneixements en el camp; R de researcher, ja que investiguem i obtenim dades; i T de teacher, què és la professió que exercisc encara que siga en pràctiques.

Aprendre s'aprén observant, experimentant, actuant individualment i també treballant en equip. L'alumnat realitzarà exercicis individuals i col·lectius que els permeten contactar amb el camp de la fotografia i guanyar experiències fotogràfiques. I amb això també guanyaran aprenentatge. En aquest mètode d'aprendre fent, s'experimenta, es pensa, s'erra, es millora, es crea, s'imagina i es du a terme.

Els xiquets i xiquetes establiran un interès a desenvolupar tècniques fotogràfiques perquè no serà un treball impost sobre temes desconeguts, sinó que deuran parlar d'ells amb imatges, buscar en el seu interior, i a més a més, utilitzaran dispositius electrònics a l'escola¹, com telèfons mòbils o tauletes digitals, i segur que desitjaran fer-ho, ja que no és molt habitual.

A través del projecte fotogràfic personal, l'alumnat assumeix la responsabilitat de la seua pròpia formació i ajuda a desenvolupar la seua capacitat de compromís i de treball per tal d'autosuperar-se millorant cada volta més per crear la seua identitat mitjançant imatges. Es pretén que l'alumnat encamine el seu aprenentatge, que siga protagonista d'aquest procés i que aconseguisca relacionar la teoria amb les activitats pràctiques proposades més endavant.

En quant a la funció del docent, el mestre o la mestra serà l'acompanyant que facilite la informació, revele tècniques i resolga inquietuds. El tutor els guiarà de manera formativa explicant les diferents tècniques, angles, plans... mitjançant exemples i autors i autores reals de fotografies així com són Man Ray, Judith Turner i Peter Keetman.

¹ O a les cases. Donada la situació de la investigació actual en període de pandèmia per COVID-19, aquest projecte també es podria treballar en línia fent xicotetes adaptacions a la programació proposada.

7. Disseny de l'activitat per a l'aula

Les activitats plantejades a continuació tracten d'adoptar el paper de fotògrafs i també de model. Els xiquets i xiquetes van a realitzar-se un autoretrat que constarà de tres nivells per tal de fer un Zoom a la seua vida, per tal d'anar des d'una vista més general a una més concreta i detallada. Amb aquests autoretrats es farà una exposició.

7.1. Participants:

Aquest projecte està pensat per a ser desenvolupat en un alumnat de sisé de primària però, amb les correctes modificacions i adaptacions, podria treballar-se amb un quart o cinqué. Seria aconsellable realitzar-lo en un cinqué o un sisé, ja que són més majors i poden anar plantejant-se preguntes sobre el futur, tenen més habilitats en les noves tecnologies i també tenen més responsabilitat a l'hora d'utilitzar els dispositius electrònics.

7.2. Materials:

Per al docent serà necessari un projector a l'aula i un ordinador. L'alumnat necessitarà un dispositiu electrònic per a fer les fotografies: així com pot ser un telèfon mòbil o una tauleta digital. En cas d'utilitzar una càmera de fotos necessitarà un altre aparell per poder descarregar-se una aplicació que més endavant indicarem per a editar les imatges. A més del que és material, també els farà falta el món on vivim, el seu món intern. Deuran obrir la ment i tenir moltes ganes per a aprendre.

7.3. Temporalització:

Per a la creació de de l'exposició final es realitzaran una serie d'activitats on realment està l'experimentació, l'aprenentatge i la posada en pràctica d'allò explicat. A la Taula 1, sessions destinades al projecte, està redactat breument el que s'explicarà i es realitzarà a cadascuna de les classes programades.

Taula 1

Sessions destinades al projecte

Sessió	Desenvolupar
1	Introducció general del projecte mitjançant unes preguntes i una explicació oral amb dibuixos a la pissarra, si és necessari. Es realitzarà la primera activitat de contacte amb la fotografia.
2	Explicació dels angles i plans a partir de l'activitat de la sessió anterior. Els xiquets i xiquetes anotaran els plans i angles de les seues imatges i el mestre les mostrarà per a tots i totes. Practicarem la identificació de plans i angles mitjançant el joc "No contestes". Per últim, conclourem la sessió amb una taula la qual resumirà la part teòrica de la teoria. (Taula 2, Plans i angles).
3	Treballarem el primer nivell de Zoom: Satèl·lit . Explicarem qui era Man Ray i la seua tècnica. Realitzarem el primer retrat cooperant els uns amb els altres per a ajudar-se, instal·larem les aplicacions necessàries al dispositiu electrònic i editarem les imatges.
4	Treballarem el segon nivell de Zoom: Lloc concret . Podran fer una llista de llocs especials per a ells i elles però sols podran escollir un. Treballarem a partir de Judith Turner a la qual explicarem. Però com aquestes fotografies s'han de realitzar fora de l'escola, ho tindran de deure per a casa. Mentrestant, realitzarem una practica a Laura per experimentar la tècnica i visió de Turner. Després, començaran a pensar un objecte concret que els definisca i que deuran portar per a la proxima sessió. Aquesta sessió és més de reflexió, ja que han de pensar un lloc i un objecte i, a més a més, poden anar pensant el pla i angle que utilitzaran per a fer les fotografies.
5	Treballarem el tercer i últim nivell de Zoom: L'objecte . Els direm perquè devien portar un objecte explicant a Peter Keetman i la fotografia subjectiva. Cada alumne i alumna explicarà a la resta què és per a ell o ella eixe objecte, què representa i perquè l'han escollit. A més, ens posarem a fer les fotos i les editarem.
6	Muntar l'exposició i explicar un a un a la resta de companys i companyes cada imatge, el perquè, els plans i angles utilitzats i, si volen alguna cosa més com emocions, sentiments, etc.

8. Desenvolupament de l'activitat (per sessions)

8.1. Expectativa:

Teòricament, les sessions deurien desenvolupar-se de la següent manera:

Sessió 1 → Per a introduir el tema a tractar, els preguntarem perquè utilitzen el telèfon mòbil (si en tenen) a part de jugar a jocs i veure vídeos. Eixiran diverses respostes, una de les quals serà "per a fer fotos". Aleshores els explicarem que la fotografia és l'art i la tècnica d'obtenir imatges a causa de l'acció de la llum. Es capturen, per mitjà del fixat en un mitjà sensible a la llum o, més recentment, per la conversió en senyals electrònics. Però no sempre la fotografia ha sigut considerada un art, va començar amb el retrat fotogràfic (que és el tema principal d'aquest projecte) que va substituir el retrat pintat perquè resultava molt més econòmic. En l'actualitat, la manipulació de les imatges amb mitjans digitals s'ha convertit en una eina fonamental en l'expressió artística. Els direm que això és el que anem a fer, a convertir-se en fotògrafs i fotògrafes i, a més a més, realitzarem una exposició d'autoretrat que farem de nosaltres mateixa amb tres imatges diferents i treballades a partir de tres artistes que més endavant presentarem. Però, no treballarem en color per dos raons: La primera, perquè els tres artistes són del segle passat i la major part de les seues obres són en blanc i negre; la segona raó, i la més important, perquè "Quan fotografies persones en color, fotografies la seua roba. Però quan fotografies persones en blanc i negre, fotografies la seua ànima." Fayle (2014) ho escriu al llibre sobre Ted Grant on indica els seus manaments.

A continuació, es realitzarà la primera activitat de contacte amb la fotografia. Prèviament els haurem demanat el telèfon mòbil o tauleta digital per a aquesta sessió, així doncs, eixirem tots i totes al pati (docent inclòs) i realitzarem tantes fotografies com vulgam, ja siga a la gent, als objectes, el paisatge... L'única condició és que de totes aquelles captures que realitzen, solament deurán escollir tres, diferents, per a la pròxima sessió i enviar-les al mestre o mestra ja siga per correu electrònic, WhatsApp, Bluetooth o qualsevol altre mitjà, per a la posterior projecció a l'aula.

Sessió 2 → En aquesta sessió explicarem els angles i plans a partir de l'activitat de la sessió anterior. Amb les imatges que el mestre o mestra va realitzar, es presentaran els diferents tipus de plans i angles que anem a treballar i l'alumnat deurà analitzar les seues tres imatges escollides i anotar eixa informació en un paper. A continuació, s'explicarà el joc al qual jugarem per practicar la identificació dels plans i angles a les fotografies dels companys i companyes. El joc s'anomena "No contestes" i el que farem és el següent: Mostrarem una imatge de les que l'alumnat seleccionà de la seua pràctica i llançarem a l'aire la pregunta "Quin pla i quin angle té aquesta fotografia" i direm el nom d'un alumne o alumna, però aquest no ha de respondre, els que farà és dir el nom de la persona que va a respondre eixa pregunta. D'aquesta manera tots i totes estaran atents i

atentes i penaran amb quin angle i quin pla té cada imatge que va eixint per si el company o companya el nomena.

Per últim, conclourem la sessió amb una taula (Taula 2, Plans i angles) la qual resumirà la part teòrica i que acabem d'ensenyar.

Taula 2
Plans i angles

De	Pla*	Exemple	De	Angle	Exemple
 General	General		 Dalt	Zenital	
	Sencer			Picat	
	Americà			Normal	
	Mig (llarg, mig, curt)			Contrapicat	
	Primer pla			Baix	Nadir
Concret	De detall				

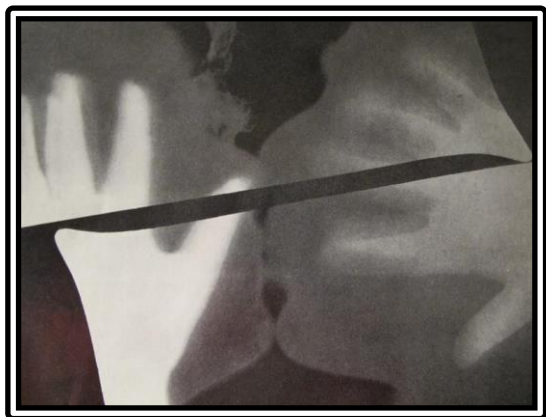
**Hi ha més plans com el gran pla general i primeríssim primer pla, podem esmentar-los perquè tinguen coneixement d'ells però de moment no els treballarem.*

Sessió 3 → En aquesta classe introduïrem i treballarem el primer nivell, el Zoom més general, l'anomenarem **Satèl·lit**. Amb l'ajuda d'un PowerPoint, Prezi o semblant (Annex 1) explicarem a Man Ray indicant breument la bibliografia, la seua tècnica, per què va ser important, com treballa i, després procedirem a l'explicació de com crearem la nostra primera imatge per a l'autoretrat, que serà de la següent manera:

Abans de tot, hauran de pensar d'on pensen i creuen que són ells i elles. Possiblement no tots senten que pertoreixen al poble, barri o ciutat on està l'escola i es senten habitants d'eixe lloc, per tant cadascú que pense d'on és, ja que pot viure en una ciutat però tindre el sentiment de pertinença del poble on passa tots els estius, per exemple.

Quan ho tinguen clar i decidit, s'instal·laran l'aplicació Google Earth al dispositiu electrònic i buscaran eixe lloc concret. Quan el troben, els direm que realitzen una captura de pantalla o pressionen en el títol "Crear postal" amb un angle zenital o picat i un pla general del lloc. Després de guardar-la, buscarem un fons blanc i amb l'ajuda col·lectiva, es realitzaran fotografies entre ells escollint solament entre el pla sencer, americà, mig llarg, mig o mig curt i l'angle que desitgen. Quan tingam les dues fotografies ens instal·larem una aplicació anomenada Pixlr i el que farem és

editar les imatges perquè estiguen en una escala de grisos i les fusionarem entre si imitant així les imatges “El beso” i “Dora Maar” de Man Ray.

Cita visual. Man Ray (1922). El Beso

Cita visual. Man Ray (1936). Dora Maar

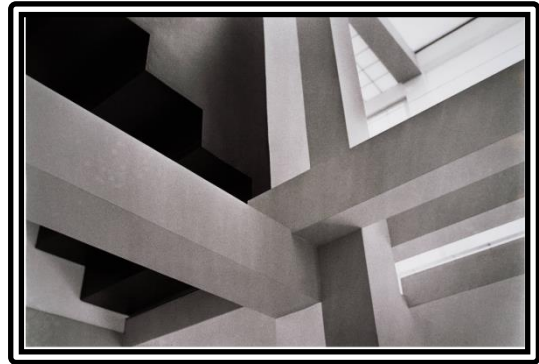
Sessió 4 → El segon nivell el treballarem en aquesta sessió, i serà el Zoom: **Lloc concret**. Treballarem a partir de Judith Turner a la qual explicarem (Annex 2) i els direm que per la impossibilitat d'anar fora de l'escola per separat, aquestes fotografies les faran el cap de setmana. A l'aula el que treballarem serà la part de reflexió i pensarem en l'angle i pla que volem utilitzar. Per tant, anem a proposar-los que elaboren una llista en els seus llocs especials i concrets que hi ha a la localitat que han escollit per al Zoom anterior. Quan tinguin alguns escrits, deurán escollir un, el més important per a ells i elles i pensaran des d'on volen fer-li la foto, quin pla utilitzaran per a la imatge, en quina angulació el captaran i en qui ho faran, ja que per exemple, si volen un angle picat d'un parc al qual va molt a jugar poden demanar-li ajuda a familiars o amics per a portar una escala o que els ajuden a pujar a algun lloc, etc. Mentrestant, practicarem la forma de veure de Judith Turner i tindran un temps per a anar per l'escola per a fer fotografies arquitectòniques que després editaran per a practicar també amb les aplicacions.

Una vegada tenen aquesta part, començaran a pensar en un objecte concret que els definisca i que deurán portar per a la pròxima sessió. Així com per a un músic pot ser el seu instrument, per a una futbolista les seues esportives preferides o l'equipació, per a la persona que li agrada molt dibuixar i pintar seria els seus utensilis... A més poden pensar també quin angle escolliran per a fer la fotografia.

En cas que sobre temps, podran escollir fotografies que tinguin al dispositiu i practicar l'edició familiaritzant-se amb l'aplicació instal·lada per a futures fotografies que puguen fer per tal d'anar buscant l'estètica, to, color i anar creant el seu gust en les imatges.

Cita visual. Judith Turner (1980)

Cita visual. Judith Turner (1976)

Sessió 5 → En aquesta sessió l'alumnat mostrarà les fotografies del Zoom: Lloc concret i les enviaran al mestre o mestra. A més, treballarem el tercer i últim nivell de Zoom: **L'objecte**. Els direm perquè devien portar un objecte explicant a Peter Keetman i la fotografia subjectiva (Annex 3).

Cita visual. Peter Keetman (--)

Cita visual. Peter Keetman (--)

Cada alumne i alumna explicarà a la resta de companys què és per a ell o ella eixe objecte, què representa i perquè l'han escollit. Després, es posaran a fer les fotos i editar-les. Quan les tinguen, les enviaran al docent i, si no han acabat d'editar o volen millorar alguna de les fotografies de Zooms anteriors, podran realitzar-ho.

Sessió 6 → Després de portar a l'aula prèviament les fotografies impreses (a poder ser per part del mestre o mestra amb diners de material) dedicarem aquesta última sessió a muntar l'exposició d'autoretrats a un lloc de l'escola o del lloc on està situada l'escola amb permís de l'ajuntament i, a més a més, cada artista explicarà a la resta de companys i companyes cadascuna de les imatges, els plans i angles que ha utilitzat i tot allò que vulguen transmetre quant a emocions sentides durant el procés de creació i selecció, el perquè d'eixa elecció, etc.

8.2. Desenvolupament aproximat de la realitat:

A causa de l'estat d'alarma en el que ens hem vist per la COVID-19 ho he pogut dur a terme el treball amb les condicions habituals que ens trobem a l'aula de l'escola, però he aconseguit fer una xicoteta pràctica a casa amb la meua germana com a alumna, ja que s'ajusta a l'edat per a la qual està plantejada aquest projecte. Encara que no disposem d'un pati com els de les escoles, hem pogut fer les activitats d'exterior a una xicoteta terrassa que tenim. És un espai més reduït i per tant hi ha més limitacions, però hem aconseguit treure-li el profit necessari per a posar en pràctica el treball.

En fer les "classes" per sessions i per dies com està programat, han sorgit les següents preguntes, dubtes i observacions:

Sessió 1 → Com a respostes a la pregunta inicial ha dit "Conversar pel WhatsApp", "Fer fotos" i "fer cridades". Amb l'explicació teòrica, sembla que ha quedat prou clar el concepte de fotografia i el que anem a fer. Han sorgit alguns comentaris com "els pintors també es fixaven amb la llum per a pintar les seues obres" quan he dit que "Es capturen, per mitjà del fixat en un mitjà sensible a la llum". Per a aclarir el concepte de com observem els colors, he explicat l'absorció de la llum per part dels cossos i la reflexió del color que arriba al nostre lloc. I com a resposta ha dit "Per això els fotògrafs tenen el panel blanc!"

Quan he explicat que anem a ser fotògrafs i fotògrafes, ha suggerit que algú podria dir que és avorrit, per això he explicat que no fotografiarem el que jo diga, sinó que ells i elles seran els protagonistes i anem a capturar les coses i llocs que ells vulguen i, a més, que van a ser fotògrafs i models per a, posteriorment, exposar les obres d'art a un lloc públic del poble (si pot ser i, si no, al passadís de l'escola).

Quant a la pràctica, el primer aspecte a tindre en compte seria remarcar-los que l'escola no es farà responsable de qualsevol problema amb els dispositius, ja que poden caure, etc. També devem encarrilar-los perquè no parlen de les aplicacions que tenen o deixen de tindre i recordar-los que anem a fer ús del telèfon o tauleta per a realitzar una pràctica. A les fotografies he trobat que el Sol projecta la nostra ombra, per tant he permès que retallen les fotografies per a eliminar-la.

Alguns alumnes acabaran abans que altres, però el temps estimat ha sigut de 25-30 min per a l'explicació i de 15 a 20 min per a realitzar les fotografies. Els últims 10 minuts els he deixat perquè esculla les tres imatges diferents i que me les enviara.

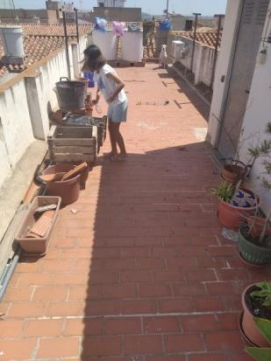

No ha sigut el cas perquè solament tinc una alumna però, alguns successos que poden passar són que parlaren entre ells i elles, comparen imatges, es donen idees i que es feren fotos entre ells.

Sessió 2 → En aquesta sessió, el principal problema en el qual m'he trobat és que com que no dispose de més alumnat, el jo no ha pogut desenvolupar-se amb normalitat, però a l'aula no tindrem eixe problema. El que sí que pot passar a l'aula és algun problema tècnic amb el projector o amb l'ordinador, així que haurem d'assegurar-nos. A més, el dispositiu electrònic no deuran treure'l fins que no ho indique el mestre o mestra.

He dedicat 10 minuts a l'explicació i n'he deixat 5 perquè analitze les seues imatges. En aquesta pràctica, amb quatre exemples i una xiqueta hem tardat 8 minuts, la qual cosa podem aproximar que el joc amb una classe d'uns 20 alumnes pot durar de 35 a 40 minuts. Per a realitzar la taula (Taula 3, exemple de plans i angles) l'hem dedicat 5 minuts i he explicat que els angles i plans es poden combinar, és a dir, en una imatge pot se en pla general i picat i una altra general pot ser amb un angle normal. A més, també hem utilitzat la mateixa imatge per a explicar un tipus de pla i un tipus d'angle.

Una de les aportacions de l'alumna han sigut "Quins noms tan complexes" al que jo he respost que segueixen la lògica. Per exemple: Persona sencera és un pla sencer, persona partida per la meitat és un pla mitjà, si el tallem pels genolls com als Estats Units és un pla Americà, si ens aproximem moltíssim per veure una sola cosa és un pla de detall, si no ens aproximem tant és un primer pla. I amb els angles he explicat que si és en recte és un normal, si enfoquem des d'un poc més amunt sembla la direcció d'un avió quan cau, és a dir, picat, i des d'un poc més a baix és el contrari, és a dir, contrapicat. Aleshores l'alumna ha preguntat "I per què "Zenital" i "Nadir"? Ahí he hagut de buscar el significat perquè no trobava la lògica, i he trobat que Zenit prové de l'àrab i significa segons el Diccionari Normatiu Valencià "Punt culminant d'una cosa o Punt de l'hemisferi celeste situat en la vertical astronòmica d'un lloc geogràfic o d'un observador", és a dir, la part de dalt. En canvi, "Nadir" significa oposat. Per tant, ací trobem la lògica d'eixos tipus d'angles.

Taula 3
Exemple de plans i angles

De	Pla*	Exemple	De	Angle	Exemple
General	General		Dalt	Zenital	
	Sencer			Picat	
	Americà			Normal	
	Mig (llarg, mig, curt)			Contrapicat	

Concret	Primer pla		Baix	Nadir	
	De detall				

Algunes fotografies utilitzades per al joc (Figura 1, 2, 3, 4 i 5) han sigut les realitzades per l'alumna (Figura 3, 4 i 5) i algunes per mi (Figura 1 i 2):

Figura 1

Figura 2

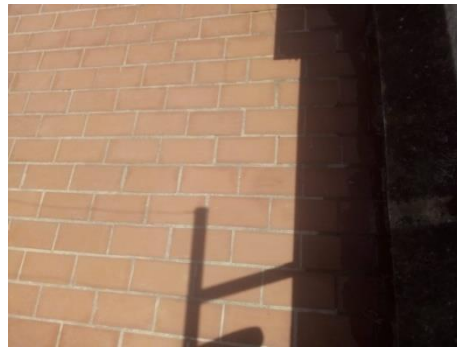

Figura 3

Figura 4

Figura 5

Sessió 3 → Per a introduir el nivell de zoom Satèl·lit, presentem a Man Ray amb el PowerPoint. Tot i que ha prestat atenció, no sembla que li importe molt aquest home, però és la primera vegada que sent parlar d'ell. Durant la presentació he hagut de buscar imatges surrealistes per a que ho entenguera millor. La pregunta al finalitzar l'explicació ha sigut "I com anem a fer-ho?" Al que jo he contestat que fusionarem dues fotografies amb una aplicació i he passat al primer pas del procediment, és a dir, he dit que pense d'on se sent que és. Ella ho ha tingut clar, per tant hem continuat i s'ha instal·lat les dues aplicacions al telèfon mòbil. Amb Google Earth li he explicat com funciona l'aplicació i ha buscat el seu poble, ha creat la postal seguint les indicacions d'angles i plans aconsellables i amb Pixlr l'ha editat per convertir-la en blanc i negre (Figura 6).

Després, he dit que anàvem a la terrassa per a realitzar la fotografia a la nostra persona i els angles i plans disponibles per a aquest nivell. Mentre anàvem li he dit que pensara quin anava a utilitzar i m'ha preguntat si podia fer dues o tres fotos amb angles i plans diferents per a provar després quin podia quedar millor (Figures 7, 8 i 9), al que jo he respost afirmativament. Quan hem tingut les fotos, hem tornat dins de casa i les ha passat a blanc i negre. A continuació, seguint les meues indicacions, he explicat com fusionar les dues imatges i ha fet algunes proves.

Figura 6

Figura 7

Figura 8

Figura 9

Figura 10

utilitzar, uns 10 o 15 per a realitzar la pràctica fent fotografies arquitectòniques per l'escola (Figures 11, 12 i 13), de 5 a 10 per mostrar-les i editar-les (Figures 14, 15 i 16) i 5 o 10 minuts per a pensar l'objecte i com captaran la imatge.

En aquesta sessió li he dedicat 10 minuts a l'explicació, 3-5 minuts a la instal·lació de les dues aplicacions, de 5 a 10 per a buscar i fer captura del poble, 2-3 minuts per a pensar els angles i plans per a fer les fotografies d'ella, un 3 o 4 per a arreglar-se el monyo i canviar-se la roba, de 10 a 15 per a fer les fotos i, la resta (15 o 20 minuts) per a editar i, en cas d'acabar, enviar la definitiva (Figura 10) al mestre.

Sessió 4 → Aquesta sessió, amb una alumna s'ha desenvolupat prou de pressa, però si calculem i aproximem els temps, seria 10 minuts per a la presentació de l'artista (Annex 2), de 5 a 10 minuts es dedicarien per a elaborar la llista, pensar els angles i plans que voldran

Figura 11

Figura 12

Figura 13

Figura 14

Figura 15

Figura 16

El problema que he vist en aquesta sessió podria ser les fotos de la gent que hagi escollit un lloc llunyà i no van a viatjar a propòsit per a fer una fotografia, per tant, podria ajudar-se de l'aplicació mòbil Google Earth i localitzar eixe lloc concret, escollir la segona opció de la llista o escollir un lloc concret de la localitat on està que li recorde o siga semblant al que realment vol.

Sessió 5 → Al principi d'aquesta classe hem vist les fotografies realitzades per al nivell de Zoom del lloc concret i l'alumna ha escollit una, l'ha editada i me l'ha enviada (Figura 17).

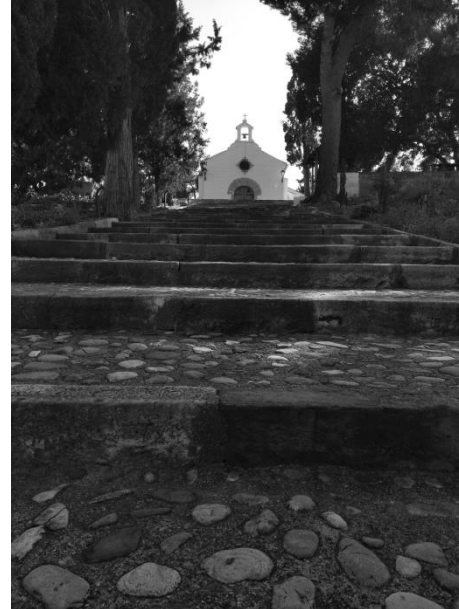

Figura 17

A continuació he realitzat l'explicació de Peter Keetman i una vegada hem vist algunes de les seues obres, ha explicat el significat de l'objecte que ha portat, el perquè l'ha escollit i que representa per a ella. Finalment, ha realitzat la fotografia a l'objecte, l'ha editada i me l'ha enviada (Figura 18).

Figura 18

Al principi, amb una classe d'uns 20 alumnes, es dedicarien 10 minuts a mostrar les imatges fetes fora de l'aula, editar-les i enviar-les. Per a l'explicació uns 10 minuts. A continuació, s'utilitzaria de 15 a 20 minuts per a l'exposició dels objectes a la resta de companys i companyes i uns altres 15 o 20 per a realitzar les fotografies, editar-les i enviar-les. En cas que algun alumne o alumna acabara prompte i volguera retocar, millorar o canviar alguna imatge d'algun nivell, podria realitzar-ho i enviar al docent les fotografies definitives per a imprimir.

Sessió 6 → Aquesta sessió amb una sola alumna acaba molt ràpidament, però amb una classe amb la ràtio adequada, l'explicació, repartiment de les fotografies i anar al lloc de l'exposició costaria uns 10 o 15 minuts. Muntar l'exposició ens empraria uns 5 minuts (Figura 19).

Després, cada xiquet i xiqueta li dedicaria 2 o 3 minuts a l'exposició i explicació del seu autoretrat. Finalment, la resta del temps tornarem cap a l'aula.

Figura 19

9. Resultats

Davant la situació d'estat d'alarma i el no poder treballar amb un major nombre d'alumnat, els resultats tangibles obtinguts per la meua alumna (Figura 20, 21 i 22) són els següents:

Al primer nivell, el més ampli, el Zoom satèl·lit, ha creat una imatge semblant al rayograma de Ray. Ací presenta una superposició d'una fotografia seua, amb pla americà i angle normal, i una del poble d'on és i on viu, amb pla general i angle zenital. D'aquesta manera ha experimentat una aproximació als mètodes utilitzats pel fotògraf estatunidenc on, no solament es mostra una persona sinó també inspiren sentiments.

Cita visual. Man Ray (1936).Dora Maar

Figura 20

A l'exposició ha indicat que aquesta imatge per a ella representa que ella i el poble son u. Quan li pregunten d'on és ella respon: De Benifairó de les Valls.

Al segon nivell, el Zoom lloc concret, ens mostra una imatge semblant a una de les fotografies realitzades per Turner on apareix una escala. Però l'alumna no ha realitzat aquesta imatge per l'escala, ja que no havia vist la imatge de la fotògrafa, l'ha capturada d'aquesta manera, amb un angle contrapicat i un pla sencer, perquè és el lloc més emblemàtic del poble i el més reconegut. Així ho ha explicat ella mateix.

Cita visual. Judith Turner (1980)

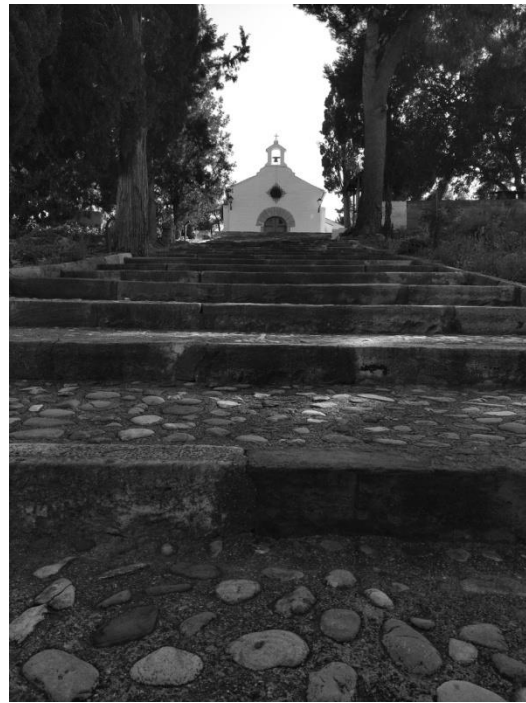
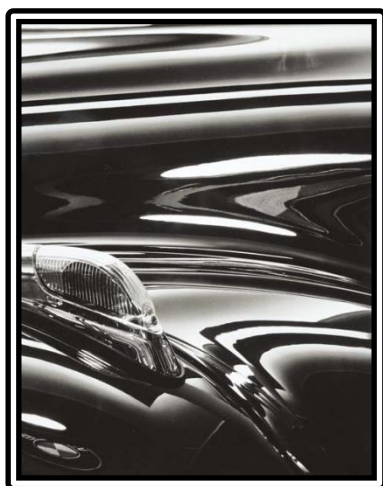

Figura 21

Finalment, al tercer i últim nivell, el Zoom objecte, ens mostra no un dibuix d'unes flors qualsevol, el que ens està mostrant és el dibuix del casc que utilitza per a anar amb la moto. Amb un pla de detall i un angle recte, ha capturat una fotografia de la qual a simple vista no saps què és un cas. Amb gran semblança amb una de les imatges de Keetman, on apareix una part d'un automòbil però on has de fixar-te bé i suposar-ho, ja que a primer cop d'ull no s'esbrina.

Cita visual. Peter Keetman (---)

Figura 22

A l'explicació de l'exposició, ha dit que aquest casc és l'objecte que va escollir perquè de major volia ser motorista. Imatge de natura jii llibertat és de la manera que així ho indica a la fotografia.

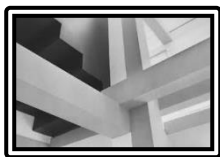
Per tal que no ho exposara ella sola, un dia abans de l'exposició jo vaig realitzar també les meues fotografies (Figura 23, 24 i 25) seguint les mateixes instruccions i explicacions que li vaig fer a ella. En un futur, el mestre o mestra pot participar també per a poder apropar-se més als alumnes en sentiments i empatia.

Cita visual. Man Ray (1936).Dora Maar

Figura 23

Cita visual. Judith Turner (1980)

Figura 24

Cita visual. Peter Keetman (---)

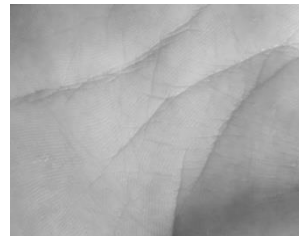

Figura 25

En la primera, amb un angle recte i pla mig llarg en la persona i un pla general i angle zenital a la fotografia del poble, el que vull reflectir és que el meu poble està al meu interior, estic orgullós i que estic disposat a treballar pel seu futur. En la segona, mostrant línies i angles rectes amb un pla més proper i un angle nadir, mostre el fanal baix el que m'assec després de pujar amb la meua gossa els 189 escalons del lloc més representatiu del poble i on em pare uns minuts a pensar i reflexionar. Per últim, mostre amb un pla de detall i angle recte la meua mà, ja que és amb el que treball i a la vegada representa una de les ferramentes principals dels treballs manuals i la creativitat.

Però, a part de l'exposició i l'autoretrat on ella ha mostrat la imatge que vol donar al món de sí mateix, els millors resultats són els intangibles. Amb aquest projecte he aconseguit motivar a l'alumna a aprendre plans i angles fotogràfics, conèixer tres artistes i els seu mètodes de treball, saber noves aplicacions per a fer un ús correcte del telèfon mòbil i crear un nou punt de vista cap al món que els envolta.

10. Conclusions

Les conclusions que puga extraure de la pràctica realitzada no poden ser del tot congruents pel fet que amb una alumna no es pot extraure molta informació. Però les poques que puc indicar les vaig acompanyar d'unes xicotetes reflexions.

Al principi, és un poc confós per a l'alumna distingir plans i angles no entre ells, sinó entre els apartats, és a dir, es confonia dient per exemple "angle sencer". Per tant, en cada sessió o abans que responguen la pregunta en el joc, cal recordar-los que el pla és el que es veu i l'angle com es veu, és a dir, des de quin punt de vista està captat.

Més endavant, a l'inici de les sessions quatre i cinc, per recordar l'artista presentat anteriorment, feia un xicotet recordatori de qui era i com treballava. D'aquesta manera intente que no solament realitze fotografies com uns artistes que han dit a "classe", sinó que pretenc que recorden el seu nom i les principals funcions en el món de la fotografia.

Per últim, el millor de tot és que al realitzar aquest treball trobem les respostes a les preguntes que tot ésser humà s'ha plantejat al llarg dels temps i que he indicat a la introducció: D'on venim? Cap on anem? Qui som? Tot i que podem continuar vivint a eixe lloc, al Zoom satèl·lit estem treballant el passat i responem la primera de les preguntes, és a dir, indiquen d'on venim, d'on som. Al tercer nivell, el Zoom objecte, estem fent una vista cap al futur, amb l'elecció de l'objecte que ens defineix, estem orientant-nos cap al que volem ser, cap on volem anar en la vida. Per tant, d'aquesta manera responem a la segona pregunta. Per respondre a l'última pregunta... Qui som? Som el conjunt de les tres fotografies, som la localització d'on venim, el lloc concret on ens agrada estar en el present, i som les decisions que prenem per a arribar on l'objecte que hem escollit ens representa. Els tres nivells reflexats en eixe conjunt de fotografies que formen el nostre autoretrat és el que veritablement som.

11. Bibliografia i webgrafia

Araujo, O. (2020, enero 23). 75 frases sobre el arte de pintores y artistas famosos. Recuperado 25 de abril de 2020, de <https://www.exitoysuperacionpersonal.com/frases-de-arte/>

Bachelard, G, (1960). *La poética de la ensoñación*, París, Francia: Presses Universitaires.

Col·laboradors de Wikipedia. (2018, abril 25). Peter Keetman - Wikipedia, la enciclopedia libre. Recuperat 26 de maig de 2020, de https://es.wikipedia.org/wiki/Peter_Keetman#cite_note-Taschen-1

Col·laboradors de Wikipedia. (2020, maig 26). Fotografía - Wikipedia, la enciclopedia libre. Recuperat 25 d'abril de 2020, de https://es.wikipedia.org/wiki/Fotograf%C3%ADa#Fotograf%C3%ADa_como_arte

CLC. (2015, gener 1). Photo- La fotografía surrealista- Stan Neumann. Recuperat 24 de maig de 2020, de <https://www.youtube.com/watch?v=Zqswgaxa990>

Eisner, Educar La Vision Artistica - Free Download PDF. (s. d.). Recuperat 20 de maig de 2020, de https://kupdf.net/download/eisner-educar-la-vision-artistica_59d2cd6708bbc53e51687150_pdf

EISNER W. Elliot. (1995). *Educar la visión artística*, Barcelona, España: Paidós Educador.

Fayle, T. (2014). *Ted Grant: Sixty Years of Legendary Photojournalism Paperback*, Victoria, BC: Heritage House Publishing.

Fotografía para adolescentes | El Club de Fotografía. (s. d.). Recuperat 25 d' abril de 2020, de <http://elclubdefotografia.es/el-club-de-fotografia/fotografia-juvenil/>

Javier Ballesteros. (2013, diciembre 28). Man Ray. Recuperat 24 de maig de 2020, de <https://www.youtube.com/watch?v=slyd71dFK6Y>

Man Ray - 82 obras de arte - pintura. (s. d.). Recuperat 24 de maig de 2020, de <https://www.wikiart.org/es/man-ray>

Nates, Ó. C. (2016, diciembre 27). Galería: Peter Keetman. Recuperat 26 de maig de 2020, de <https://oscarenfotos.com/2016/04/30/galeria-peter-keetman/>

On Judith Turner and Abstraction. (2012, octubre 26). Recuperat 27 de maig de 2020, de <https://bferry.wordpress.com/2012/10/26/on-judith-turner-and-abstraction/>

Shaw, B. (2006). *Back to Methuselah*, Charleston, SC: Bibliobazaar.

12. Annexes

Annex 1

man Ray

•Artista estatunidenc d'origen jueu rus. Però va treballar molt a França. Era fill d'un sastre.
•En eixe sentiment va basar algunes de les seues obres d'art.
•Fundador de la seu del moviment Da-da (moviment que es burla dels valors estètics convencionals fent obres absurdes, paròdies i amb incongruències)

The Gift, 1921

•Va experimentar a,b diferents formes d'art, però es va fer famós amb la fotografia.
•Rayograma: Impressió fotogràfica sense càmera.
•Fotografia surrealista: Una de les tècniques era pintar, unir o superposar els negatius.

Això anem a fer!

El beso, 1922

Rayograma realitzat en tres temps

Mans a l'obra!

Annex 2

Judith Turner

- Licenciada en Belles Arts a la universitat de Boston.
- Des de 1972 s'ocupa de la fotografia arquitectònica.
- Està considerada una de les millors d'EEUU.
- Treballa tant en blanc i negre com en color.
- Ha fet publicacions internacionals i exposicions arreu del món.

Algunes obres:

Algunes obres:

Algunes obres:

Mans a l'obra!

PETER KEETMAN

- Fotògraf alemany i principal representant de la fotografia subjectiva i membre de Fotoform.
- Fotografia subjectiva: protesta contra els corrents fotogràfics vigents després de la segona guerra mundial en el fotoperiodisme i la fotografia academicista, basades en una forma estereotipada dels plantejaments estètics i propera a una imitació dels models pictòrics.
- Fotoform va ser una associació de fotògrafs que va sorgir a Alemanya després de la segona guerra mundial i que tractava de recuperar la importància de la fotografia com un mitjà de creació artística.
- Va estudiar fotografia a Munich perquè son pare era aficionat a ella i des de jove va aprendre amb ell.
- També es va dedicar a la fotografia industrial.
- Durant la segona guerra mundial va ser ferit greument i no va poder treballar. Malgrat tot va decidir continuar estudiant per mestre a l'escola de fotografia de Munic.
- Les fotografies de Keetman mostren una exploració pels patrons, les estructures i l'abstracció.

Algunes imatges més d'obres d'ell:

MANS A L'OBRA